യോഗവാസിഷ്ഠഃ/പ്രകരണമ് 4✓
(സ്ഥിതിപ്രകരണമ്)/സർഗം 31✓

ശ്രീവസിഷ്ഠ ഉവാച .

അതഃഫ് പ്രബോധായ തവ വച്മി രാമ മഹാമതേ .
ദാമ+വ്യാല-കട+ന്യായോ മാ ത്യേ്ഷ+സ്ത്വി/ തിതു ലീലയാ .. 1

അവി-വേകാനു-സംൻധാനാ+ച്ചി+ത്തമാ/പദമീ-ദൃശീമ് .
അനന്ത-ഭവ-ദുഃഖായ പരി/ഗൃഹ്ണാതി ഹേലയാ .. 2

ക്വ കിലാ-മര-വിധ്വംസി/ശമ്ബ-രാനീക-നാഥതാ .
ക്വ താപ-തപ്ത-ജമ്ബാല/ജാല-ജർജര-മീനതാ .. 3

ക്വ ധൈര്യ-മമരാനീക-വി+ദ്രാ-വണ-കരം മഹത് .
ക്വ കിരാത-മഹീ-പാല+ക്ഷു+ദ്ര/കിങ്കര-രൂപതാ .. 4

ക്വ നാമ നിരഹങ്കാര-ചിത്-സത്-ത്വോ-ദാര-ധീരതാ .
ക്വ മിഥ്യാ-വാസനാ-വേശാ-ദഹങ്കാര-കുകല്പനാ .. 5

ശാഖാ+പ്രതാന-ഗഹനാ സംസാര-വിഷ-മ+ഞ്ജരീ .
അഹ+ങ്കാരാ+ങ്കുരാ ദേവ സമു-ദേതീയ-മാതതാ .. 6

അഹങ്കാര-മതോ രാമ മാർജ-യാന്തഃഫ് പ്രയ+ത്നതഃ .
അഹംൻ ന കിംചിദേ-വേതി ഭാവയിത്വാ സുഖീ ഭവ .. 7

അഹങ്കാരാമ്/ബുദ+ച്ഛന്നം പര-മാർഥേ+ന്ദു-മണ്ഡലമ് .
രസായന-മയം ശീത-മദൃ+ശ്യ+ത്വ-മുപാഗതമ് .. 8

അഹങ്കാര-പിശാ-ചാർതാ ദാമ+വ്യാല-കടാ+സ്ത്രയഃ .
ഗതാഃസ് സ+ത്താ-മസ+ന്തോ്ഷ്പി മായാ-മാഹാ+ത്ത്യ-ദാനവാഃ .. 9

കാശ്മീ-രേഷു മഹാരണ്യ-സരസീ-വന-പല്വലേ .
അദ്യ മ+ത്സ്യാഃസ് സ്ഥിതാ രാമ/ ശൈവാല-ലവ-ലാലസാഃ .. 10

ശ്രീരാമ ഉവാച .
നാസതോ വിദ്യതേ ഭാവോ നാഭാവോ വിദ്യതേ സതഃ .
തേ+ഹ്യ-സന്തഃഖ് കഥം സത്താം/ സംപന്നാ ഇതി മേ വദ .. 11

ശ്രീവസിഷ്ഠ ഉവാച .
ഏവമേത+ന്മഹാബാഹോ നാസത്-സംഭവതി+ ക്വചിത് .
കദാചിത്/കിംചിദ+പ്യേവ ബൃഹത്-സംപദ്യതേ തനു .. 12

കിമസത്-സംസ്ഥിതം ബ്രൂഹി കിംൻ തത്-സ+ദ്വാഥ സംസ്ഥിതമ് .
സമ്യങ്/നിദർ/ശനേ-നൈവ കരിഷ്യേ തവ ബോധനമ് .. 13

ശ്രീരാമ ഉവാച .
സന്ത ഏവ+ സ്ഥിതാഃസ് സന്തോ+ ബ്ര+ഹ്മ+ന്വയ-മിമേ കില .
ദാമാ-ദയസ്ത്വ-സ+ന്തോ്പി വക്ഷി സന്തഃസ് സ്ഥിതാ ഇതി..14

ശ്രീവസിഷ്ഠ ഉവാച .
യഥാ ദാമാ-ദയോ രാമ+ സ്ഥിതാ മായാ-മയാ ഇതി .
അസ+ത്യാ ഏവ സ+ത്യാഭാ മൃഗ-തൃഷ്ണാമ്ബു-പൂരവത് .. 15

തഥൈ-വേമേ വയമപി സസുരാ-സുര-ദാനവാഃ .
അസത്യാ ഏവ വൽഗാമോ യാമ ആയാമ ഏവ ച .. 16

അലീകമേവ+ ത്വദ്ഭാവോ മദ്ഭാവോ്ലീക-മേവ ച .
അനുഭൂതോ്+പ്യസ+ദ്രൂപഃസ് സ്വപ്നേ+സ്വ-മരണംയ് യഥാ .. 17

മൃതോ ബന്ധു+ര്യഥാ+ സ്വപ്നേ്+പ്യനുഭൂതോ്+പ്യസ+ന്മയഃ .
മൃതോ്യമിതി ചേജ്-ജ്ഞപ്തിർ/ഭവേ-ദേവ-മിദംഞ് ജഗത് .. 18

ഏഷാതി-മൂഢ-വിഷയ ഉ+ക്തി-രേവ ന രാജതേ .
അ+ഭ്യാസേന വിനോ-ദേതി നാനു-ഭൂതേര-പ+ഹ്നവഃ .. 19

നിശ്ചയോ്+ന്തഃഫ് പ്രരൂഢോ യഃസ് സംപന്നോ്+ഭ്യസനംവ് വിനാ .
നാശ-മായാതി ലോകേ്സ്മിൻ-ന കദാചന കസ്യചിത് ..20

ഇദംഞ് ജഗദ-സദ്/ബ്രഹ്മ സത്യ-മിത്യേവ വ+ക്തി യഃ .
തമു+ന്മത്ത-മിവോ-ന്മത്തോ വിമൂഢോ്പി ഹസ+ത്യലമ് .. 21

അക്ഷീ-ബക്ഷീ-വയോ/രൈക്യംങ്
ക്വ കിലേ-ഹാ+ജ്ഞ-തജ്-ജ്ഞയോഃ .
അന്ധ+പ്രകാശയോർ/ബോധേ+ സ്യാ+ച്ഛാ/യാത-പയോ-രിവ .. 22

യ+ത്നേനാ+പ്യനു-ഭൂതോ്ർഥഃസ് സത്യേ കർതുമ-പ+ഹ്നവമ് .
അജ്ഞോ്+ന്ത+ശ്ചന ശ+ക്രോതി ശവ-മാക്രമണംയ് യഥാ .. 23

ബ്ര+ഹ്മ സർവംഞ് ജഗദിതി വ+ക്തുംൻ നാ+ജ്ഞസ്യ യു+ജ്യതേ .
തപോ-വിദ്യാ-നനു-ഭവേ സ തദേ-വാനു-ഭൂതവാൻ .. 24

അബു+ദ്ധ-വിഷയേ+ ഹ്യേഷാ രാമ വാക്/പ്രവി-രാജതേ .
ബു+ദ്ധസ്യാസ്/മീതി രൂപേണ കില നാ+സ്ത്യേവ കിംചന .. 25

ബ്രഹ്-മേ-വേദം പരം ശാന്ത/മി+ത്യേ-വാനു-ഭവൻഥ്-സുധീഃ .
അപ+ഹ്നവഃസ് സ്വാനുഭൂതേഃഖ് കർതുംൻ തസ്യ+ ക്വ യുജ്യതേ. .. 26

പരസ്മാദ്/വ്യതിരേ-കേണ നാഹ-മാത്മനി കിംഞ്ച്-ചന .
ഹേമനീ-വോർ/മികാ-ദിത്വംൻ/ ന/ മയ്യസ്തി വിശിഷ്ടതാ .. 27

ഭൂതതാ+ വ്യതിരേ-കേണ മൂഢേ നാത്മനി കിംചന .
ഊർമ്യാദി-ബുദ്ധൗ ഹേമേവ+ ജ്ഞേ നാസ്തി പരമാർഥതാ .. 28

മി+ഥ്യാഹംൻ-താമയോ മൂഢഃസ് സ+ത്യൈ/കാ+ത്മമയഃസ് സുധീഃ .
യുജ്യതേ ന+ ക്വചി+ന്നാമ+ സ്വഭാവാ-പ+ഹവോ്ഽനയോഃ .. 29

യോ യന്മയസ്/തസ്യ തസ്മി+ന്യുജ്യതേ്ഽപ+ഹവഃഖ് കഥമ് .
പുരുഷസ്യ ഘടോ്ഽ+സ്മീതി വാക്യ-മു+ന്മത്ത-മേവ ഹി .. 30

തസ്മാ+ന്നേമേ വയം സത്യാ നച ദാമാ-ദയഃഖ് ക്വചിത് .
അസ+ത്യാസ്തേ വയംഞ്ച് ചേമേ നാസ്തി നഃഖ് ഖലു സംഭവഃ .. 31

സത്യം സംവേദനം ശുദ്ധം ബോധാ-കാശംൻ നിരഞ്ജനമ് .
സത്യം സർവഗതം ശാന്ത-മസ്ത്യ-നസ്ത-മയോ-ദയമ് .. 32

സർവം ശാന്തം ച നിഃശ്-ശൂന്യംൻ ന കിംചി-ദിവ സംസ്ഥിതമ് .
തത്ര+ വ്യോമ്നി വിഭാ+ന്തീമാ നിജാ ഭാസോ്ഽങ്ഗ സൃഷ്ടയഃ..33

യഥാ തൈമിരി-കാ+ക്ഷ+സ്യ സഹജാ ഏവ ദൃഷ്ടയഃ .
കേശോ+ണ്ഡ-കാദി-വദ്/ഭാന്തി തഥേ-മാസ്/തത്ര ദൃഷ്ടയഃ .. 34

സ ആത്മാനംയ് യഥാ വേത്തി തഥാനു-ഭവതി+ ക്ഷണാത് .
ചിദാകാശ+സ്തതോ്ഽസത്യ-മപി സത്യംൻ തദീ+ക്ഷണാത് .. 35

ന സത്യ-മസ്തി നാസ+ത്യ/മിതി തസ്മാജ്-ജഗ+ത്ത്രയേ .
യ+ദ്യഥാ വേത്തി ചി+ദ്രൂപംൻ ത+ത്തഥോ-ദേത്യ-സംശയമ് .. 36

യഥാ ദാമാദയസ്/തദ്വ/ദേവ-മ+ഭ്യുദിതാ വയമ് .
സത്യാ-സത്യാഃഖ് കിമ+ത്രാങ്ഗ താൻ/പ്രത്യപി വികല്പനാ .. 37

അ+സ്യാ-ന+ന്ത+സ്യ ചി+(ദ്-വ്യോ)മ്നഃസ് സർവ-ഗസ്യ നിരാകൃതേഃ .
ചിദുദേതി യഥാ യാന്തസ്/തഥാ സാ തത്ര ഭാ+ത്യലമ് .. 38

യത്ര ദാമാദി-രൂപേണ സംവിത്/പ്രക-ചിതാ+ സ്വയമ് .
തഥാ സാ തത്ര സംപന്നാ തഥാ-കാരാനു-ഭൂതിതഃ .. 39

അസ്മ-ദാദി+സ്വരൂപേണ സംവി+ദ്യ+ത്രോ-ദിതാ+ സ്വയമ് .
തഥാസൗ തത്ര സംപന്നാ തഥാ-കാരാനു-ഭൂതിതഃ .. 40

സ്വ+സ്വപ്ന+പ്രതിഭാ-സസ്യ ജഗദി+ത്യഭിധാ കൃതാ .
ചി+ദ്വ്യോമ്നോ+ വ്യോമ-വപുഷസ്-താപ+സ്യേവ മൃഗാമ്/ബുതാ .. 41

യ+ത്ര+ പ്രബുദ്ധംഞ്ച് ചി+ദ്വ്യോമ തത്ര ദൃശ്യാ-ഭിധാ കൃതാ .
യത്ര സുപ്തംൻ തു തേനൈവ തത്ര മോ+ക്ഷാ-ഭിധാ കൃതാ .. 42

നച തത്/ക്വചിദാ-സുപ്തംൻ ന+ പ്രബുദ്ധംങ്ങ് കദാചന .
ചി+ദ്വ്യോമ കേവലംൻ ദൃശ്യംഞ്ച് ജഗ-ദി+ത്യവ-ഗമ്യതാമ് .. 43

നിർവാണ-മേവ സർഗ+ശ്രീഃസ് സർഗ+ശ്രീരേവ നിർവൃതിഃ .
നാനയോഃശ് ശബ്ദയോ-രർഥ/ഭേദഃഫ് പര്യാ/യയോ-രിവ .. 44

പരമാർഥോ ജഗ-ദിതി/ രൂപംവ് വേത്തി+ സ്വയം സ്വകമ് .
യഥാ തൈമി-രികംഞ്ച് ചക്ഷുഃഖ് കേശോ+ന്ധ്രക-മിവേക്ഷതേ .. 45

ന തത്/കേശോ-ണ്ധ്യകംങ്ങ് കിംചിത്-സാ ഹി ദൃഷ്ടി+സ്തഥാ+ സ്ഥിതാ .
നേദംൻ ദൃശ്യമിദംങ്ങ് കിംചി/ദിത്ഥംഞ്ച് ചിദ്വ്യോമ സംസ്ഥിതമ് .. 46

സർവത്ര സർവ-മിദ-മസ്തി യഥാനുഭൂതം
നോ കിംചന+ ക്വചി-ദിഹാ+സ്തി ന ചാനു-ഭൂതമ് .
ശാന്തം സദേക-മിദ-മാതത-മിത്ഥ-മാസ്തേ
സംൻത്യക്ത/ശോക-ഭയ-മേദ-മതസ്ത്വ-മാസ്-സ്വ .. 47

ശിലോ-ദരാ+കാര+ഘനം പ്രശാന്തം
മഹാചിതേ രൂപമിദം-സ്വ/മച്ഛമ് .
നൈവാസ്തി നാസ്തീതി ദൃശൗ+ ക്വചി+ത്തു
യച്ചാസ്തി തത്-സാധു തദേവ ഭാതി .. 48

ഇ+ത്യാർഷേ+ ശ്രീവാസിഷ്ഠ-മഹാരാമായണേ വാല്മീകീയേ മോക്ഷോപായേഷു+ സ്ഥിതിപ്രകരണേ സദ-സ+ന്നിരാ-കരണംൻ നാമൈക+ത്രിംശഃസ് സർഗഃ .. 31 ..
ഓം
****
CHECKED BY GURU P.R.IYER
15.10.2023